

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְרַף הַיּוֹמִי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. באפרה אין מועלין אמר רב אשי שתי תקנות הואי דאורייתא בה מועלין באפרה אין מועלין כיון דחזו דקא מזלזלי בה וקא עבדי מיניה למכתן גזרו ביה מעילה כיון דחזו דקא פרשי מספק הזאות אוקמוה אדאורייתא 1.....
- ב. פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים בתחילה מגבין להן 2.....
- ג. שלימה שחרית ושלימה בין הערבים 3.....
- ד. מפריש לה קומץ אחד חצי קומץ שחרית וחצי קומץ בין הערבים 4.....
- ה. כ"ג שמת ולא מינו אחר תחתיו שלימה שחרית ושלימה בין הערבים ... ומפריש לה שלשת לוגין לוג ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים ... ומדשמן לאבא יוסי בן דוסתאי לא הוכפלה לבונתה ושמנה לרבנן נמי לא הוכפלו 4.....
- הדרן עלך התכלת 5.....
- פרק חמישי 5.....
- א. כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם שהן באות חמץ 5.....
- ב. אלא מביא את השאור ונותנו לתוך המדה וממלא את המדה אמרו לו אף היא היתה חסרה או יתרה 6.....

דף נב.

א. באפרה אין מועלין אמר רב אשי שתי תקנות הואי דאורייתא בה מועלין באפרה אין מועלין כיון דחזו דקא מזלזלי בה וקא עבדי מיניה למכתן גזרו ביה מעילה כיון דחזו דקא פרשי מספק הזאות אוקמוה אדאורייתא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הכנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

פרה אדומה¹ מועלין בה משהוקדשה עד שתעשה אפר, אף על פי שהיא כקדשי בדק הבית² הרי נאמר בה (במדבר יט פסוק ט) תטאת הוא³, ולמרות שמתחילה תקנו שימעלו בה כדי שלא יזלזלו בה⁴, תנאי בית דין הוא שלא ימעול אדם באפר הפרה. ומעם התקנה שלא יתרחקו ממנה מלטהר את עצמו בה⁵.

ב. פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים בתחילה מגבין להן

כבר התבאר במסכת הוריות דף ג: שפר העלם דבר⁶ של צבור, ושעירי ע"ז, כגון שהורו ב"ד הגדול על א' מחייבי כריתות או על ע"ז שמותר, ועשו רוב הצבור על פיהם, וידעו שטעו וחזרו בהן, וצריכין מעות ליקח פר ושעירי ע"ז של צבור, הגזברין גובין מכל א' מישראל מעות לקנות מהן פר ושעירי ע"ז

¹ רמב"ם הלכות מעילה פרק ב הלכה ה

² תמוה, אטו בדק הבית לית בהו מעילה הרי עיקרה דמעילה כקדשי בדק הבית כדאמר ר' ינאי במעילה (מ, א), ויש שתירץ כקדשי בדק הבית ולא בדק הבית ממש (כ"מ), והדוחק מבואר. (א"ה וכאורה אפ"ל דכונת רבינו שאע"פ שהיא כקדשי בדק הבית והוי ליה למעול באפרה, דהא אין שייך לומר דנעשה מצותה דאינה כקדשי גבוה שבשריפתה נעשית מצותה אלא כקדשי בדק הבית דמשתמשים באפרה אך נאמר בה הטאת היא למעט שהיא גבוהה שגופה הטאת ומשנעשית מצות שריפתה מותרת, ובוה יתיישב קושית תוס' מאי בעי מיעוטא, ש"ר כעין זה בחידושי הגר"ח הלוי עיי"ש). ולענין נראה בכונתו דהנה במעילה (יד, א) תנן: הגזברים שלקחו עצים מועלין בעצים ואין מועלין לא בשיפויי ולא בנבייה, והם הנסורת והעלים, הרי מפורש דקדשי בדק הבית אין מועלין בהם רק בחשיבותם, אבל הדבר הטפל להם שאינו חשוב אין מועלין בוה. ולפ"ז הפרה כששורפין אותה ולא ימלט שבעת שריפתה נופלין ממנה חתיכות קטנות דקות ודומים לנסורת מעצים ולא הוה להו שימעלו בהן, ולזה אומר מועלין בה עד שתעשה אפר, כלומר על כל הנושר ממנה, ואף על פי שהיא כקדשי בדק הבית כלומר ולא הוה מעילה רק בעיקר הגוף מ"מ מועלין בהן דחטאת קרייה רחמנא ומה הטאת מועלין בכל חתיכה דקה מן הדקה אף היא כן. ויש להסתפק בעצמות של פרה אדומה דתנן בספ"ג דפרה שהיו כותשין אותן עד שנעשו אפר ומבואר בתוספתא שהביא הר"ש שם דהעצמות בלבד אינם ראויים לטהר רק ע"י תערובת האפר ע"ש, אם מועלים בהעצמות בלבד קודם שנעשו אפר, מי אמרינן כיון שהם בעצמם אינם ראויים אין מועלין בהם, או דילמא כיון דראויין ע"י תערובת מועלין בהן עד שיעשו אפר, ונראה דאין מועלין. ערוך השולחן העתיד הלכות מעילה סימן קסח סעיף יד – טו

³ והנה התוס' שם הקשו דלמה לן הך מיעוטא דהיא תיפוק לן דקי"ל בכל הקדשים דלאחר שנעשו אפר אין מועלין בהן, ותירצו דמעם דהתם משום דאין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו אבל הכא אכתי לא איתעביד, ר"ל משום דעיקרה להזאה קיימא.

⁴ וקא עבדי מינה למכתן גזרו בה מעילה.

⁵ כיון שראו שפורשים ממנה לגמרי הדר אוקמוה אדאורייתא שלא ימעלו באפרה.

⁶ רמב"ם הלכות שקלים פרק ד הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

לצורך קרבן, ואינן צריכין להודיע לכל א' על מה גובין, ואף אלו שלא חטאו צריכין להשתתף בזה.⁷ ואינן באין מתרומת הלשכה.⁸

ג. שלימה שחרית ושלימה בין הערבים

כבר התבאר לעיל דף נא: שאם מת כהן גדול⁹ בשחרית אחר שהקריב חצי העשרון ולא מינו כהן אחר, מביאין היורשין עשרון שלם עבור כפרתו ועושיין אותו חביתין ושלימה היתה קריבה.

מת כהן גדול קודם שיקריבו בבקר ולא מינו כהן אחר מקריבין אותו עשרון שלם בבקר, ועשרון שלם בין הערבים.

וי"א¹⁰ שזהו עיקר הדין מן התורה, אבל מצד תקנה דרבנן שלא יפשעו בה תקנו שתהא באה משל צבור. וי"א¹¹ שבו ביום שמת באין משל יורשין, אבל

⁷ שקל הקודש שם יב יג

⁸ דלאו אדעתא דהכי הביאו שקליהן שהרי לא היו יודעים שיחטאו עיין רש"י מנחות נ"ב א'

⁹ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ג הלכה כב

¹⁰ הקשה בלח"מ תימה דבפ"ז ממסכת שקלים אמר ר"ש דתנאי ב"ד הוא דכ"ג שמת ולא מינו כהן אחר תחתיו שתהא מנחתו קרבה משל ציבור ורבי יהודה אמר משל יורשין ומשמע דהיינו פלוגתא דאיפליגו בפרק התכלת (דף נ"א) וכיון דרבינו ז"ל פסק כאן כר' יהודה איך פסק בהלכות שקלים פ"ד כר"ש שכתב שם דכ"ג שמת ולא מינו אחר תחתיו מקריבין את החביתין מתרומת הלשכה. והרב בעל כסף משנה ז"ל נתעורר שם על זה ותירץ דאגב גררא דאינך נקטיה ואצלי אינו כן. ועוד דרבינו ז"ל בפירוש המשנה בפרק התכלת כתב הלכה כר' יהודה ובפרק שביעי מהל' שקלים פסק דאין הלכה כר"י א"כ קשיא מדידיה אדידיה. וז"ל דאית ליה לרבינו ז"ל דתרי מחלוקות הוו בפרק התכלת איפליגו מן התורה אי מביא מן היורשין או משל צבור דר' יהודה אית ליה מן היורשין מן התורה ור' שמעון סבר מן התורה משל ציבור ובפ"ז דשקלים איפליגו בתנאי בית דין דר"ש סבר מתנאי בית דין הוי משל ציבור. וא"ת למה הוצרכו לתקנה כיון דמן התורה הוא כן כבר הקשו זה בפרק התכלת ותירצו שתי תקנות היו ור' יהודה סבר דאפילו מתנאי ב"ד אינו כן, ורבינו ז"ל בההיא דהתכלת פסק כר' יהודה משום דק"ל הלכה כר' יהודה לגבי ר' שמעון כדאמרין בעירובין פרק מי שהוציא אהו ובההיא דשקלים פסק כר"ש משום דר' יוסי משמע דאית ליה כוותיה מדפליג רבי יוסי בסופא גבי קנין פסולות ולא פליג עליה ברישא משמע דמודה ליה וא"כ אף על גב דאיפליג עליה ר' יהודה לית לן בה דק"ל הלכה כר' יוסי לגבי רבי יהודה וכיון שכן כאן כתב הדין שהוא מדין תורה שמביא משל יורשין ושם כתב הדין שהוא מתנאי ב"ד שהתנו ב"ד על כך דבההיא הלכתא כתב כר"ש דאמר תנאי ב"ד כן הוא מדרבי יוסי מודה ליה כדפרישית והשתא אתי שפיר דהוצרכו לחלוק ר' יהודה ורבי שמעון בתרי מחלוקות בפ' התכלת ובפ"ז דשקלים משום דהם שני ענינים חלוקים כדפרישית דאל"כ תרי מחלוקות למה לי כיון דאיפליגו חדא זימנא לא היה צריך יותר.

¹¹ מאירי בשקלים לתרין דברי רבנו ובאו"ש כאן וז"ל והנראה דרבינו סובר דאע"ג דתנאי ב"ד שתהא קריבה משל צבור (שקלים כ' ע"א), זה דוקא בימים הבאים אחר זה, אבל אותו יום שהכ"ג הביא עשרון שלם, ומחצה הנשאר אבד כיון שמת, אותו פעם בין הערביים צריך היורש להקריבו, דהוי כאילו כבר נתחייב הכ"ג בזה,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

בשאר הימים באין משל צבור, וי"א¹² שלעולם באה משל יורשין אך אם אין מי שירש היתה באה משל ציבור.

ד. מפריש לה קומץ אחד חצי קומץ שחרית וחצי קומץ בין הערבים

חביתי כהן גדול¹³ מקריב החציין, עם חצי קומץ לבונה בבוקר¹⁴, והחצי הנשאר עם חצי קומץ לבונה בערב.

דף נב:

ה. כ"ג שמת ולא מינו אחר תחתיו שלימה שחרית ושלימה בין הערבים ... ומפריש לה שלשת לוגין לוג ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים ... ומדשמן לאבא יוסי בן דוסתאי לא הונפלה לבונתה ושמנה לרבנן נמי לא הונפלו

מה שהתבאר לעיל כבר התבאר לעיל דף נא: שאם מת כהן גדול¹⁵ קודם שיקריבו בבקר ולא מינו כהן אחר מקריבין אותו עשרון שלם בבקר, ועשרון שלם בין הערבים.

ובאופן כזה לא תקנו חכמים שיתחייבו הצבור. אך צריך להבין דאיך משלח הכן החביתין בו ביום כערב הא אונן הוא, ואינו משלח קרבנותיו, כדיליף ר"ש ריש טבול יום (זבחים צ"ט ע"ב) אפילו מנחות בזמן שלמים שהוא שלם כו'. ואולי גלי קרא לר"י (ויקרא ו, טו) (אחד) מבניו יעשה אותה, אמנם לר"ש דמן התורה בשל צבור (מנחות נ"א ע"ב) איך תקנו חכמים משל יורשין, ואולי דמסרו לצבור, ויש לדבר עוד בזה, ואכ"מ. וכ"פ בצ"פ וכעין זה במרכה"מ שקלים. וכ"כ בזבח תודה דף כא. ד"ה והלכה

¹² מרהכ"מ שקלים

¹³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה ד

¹⁴ וכרבנן דאבא דוסתאי. הר המוריה שם ופשוט

¹⁵ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ג הלכה כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

אף על פי שנכפלה הסלת, אין כופלין שמנה ולבונתה¹⁶ אלא מפרישין להם שלשה לוגי שמן וקומיץ לבונה, לוג ומחצה שמן וחצי קומיץ¹⁷ לבונה לעשרון של בקר, ולוג ומחצה שמן וחצי קומיץ לבונה לעשרון של בין הערבים.

הדרן עלך התכלת

פרק חמישי

א. כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם שהן באות חמץ

¹⁶ ההיא דהכא הוא בדרף נ"ב ע"ב, בין לרבנן ובין לאבא יוסי אבעיא דאפשיטא, דאינו כופל שמנה ולבונתה. שהם וישפה דלא ככס"מ עיי"ש

¹⁷ עיין בספ"ז דשקלים בירושלמי דמשמע שם דצריך לכפול לבונתו ושמנו ואף לר"י בן דוסתאי דס"ל דבעי לכ"ג בחייו קומיץ בשחרית וקומיץ בין הערבים א"כ י"ל הכא דבעי שתי קומצים בשחרית ושתי קומצים בין הערבים וזה דלא כרש"י ותוס' במנחות שם. אולם עיין שם בגירסת הגר"א דלא איבעיא ליה התם רק אליבא דרבנן יעו"ש היטיב גם בפשיטות הבעיא שם יש חילוק בין גי' הגר"א לגי' המפרשים ומשמע שם דלכו"ע איפשיט הבעיא דנכפלה שמנה בין לגי' הגר"א ובין לגי' המפרשים. אבל לית הלכתא כוותיה דהירושלמי במקום ש"ס דידן ופשוט. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַנִּתְּנָה לְמִשְׁיַחַא בְּדֵף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת מִנְחוֹת

כל המנחות¹⁸ הקריבות לגבי המזבח¹⁹, באות מצה, חוץ משתי הלחם²⁰, ועשרה לחמי תודה²¹, ואסור להחמיצם אחר שנתקדשו בכלי²², הן קודם קמיצה והן לאחר קמיצה הן הקומץ, והן השיריים.

וכן שירי המנחות שאוכלין הכהנים אע"פ שהן מותרין לאכלן בכל מאכל ובדבש, אסור להחמיץ ואין אוכלין אותן חמץ שנאמר (ויקרא ו פסוק י) לא תאפה חמץ חלקם וגו' אפילו חלקם לא יחמיצו ואם החמיץ כזית²³ משיריה לוקה²⁴

ב. אלא מביא את השאור ונותנו לתוך המדה וממלא את המדה אמרו לו אף היא היתה חסרה או יתרה

הלחם שמביא עם התודה²⁵, לוקח עשרים עשרון סולת ועושה מהם עשרה עשרונים חמץ ועשרה מצה²⁶, העשרה של חמץ עושה אותם עשר חלות.

וכיצד מחמיצין, מביא שאור כדי חמוצין ונותנו לתוך המדה וממלא את המדה אף על פי שסופה שעומדת לכך שעכ"פ תהיה חסירה או יתירה²⁷ לאחר

¹⁸ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה יד

¹⁹ לאפוקי שתי הלחם אף על פי שהן נקראות מנחה כדלעיל הלכה ג' מ"מ באות חמץ שאינם קריבות לגבי מזבח וכן לחמי תודה באות חמץ כי אינם קריבות לגבי מזבח (ובאמת אינם נקראים מנחה כדאיתא שם מ"ד ב' ועיין רפ"ה דמנחות תוס' ד"ה כל המנחות וכו'). הר המוריה שם.

²⁰ שמביאין ביום עצרת, ואלו נקראו מנחה ואינן קריבין לגבי המזבח והן חמץ, ועליהם נאמר קרבן ראשית תקריבו אותם לה' ואל המזבח לא יעלו, רמב"ם שם הלכה ג

²¹ רמב"ם שם פרק ט הלכה יז

²² והיינו לאחר שמדדו בעשרון שהיה כלי שרת אבל קודם שנתקדשה בכלי אינו חייב דאינה מנחה עדיין, עיין מנחות נ"ז ע"ב, וברמב"ם אינו מבואר זה בפירוש כי זה פשוט. מנחת חינוך אות א ואות ה. אמנם דעת הערוך השולחן העתיד שם סעי' ב דכל זמן שלא נתן בה שמן אין זו מנחה כלל ולא אסרה התורה.

²³ ומצטרף לשיעור אפילו ביותר מכדי אכילת פרס, דשיעור אכילת פרס הוא רק באכילה ולא באיסור אחר. וחצי שיעור בודאי אסור מן התורה, דחזי לאיצטרופי כמו בכל האיסורים ואפילו יותר מכדי אכילת פרס, וכגון שהחמיץ כזית מן המנחה, ורק בפחות פטור (מנחת חינוך שם אות ג)

²⁴ מלאו זה ומלאו דלא תעשה חמץ (ויקרא ב', י"א) כי שני הלאוים הם לתשלום הדינים דאסור להחמיץ והן נחשבים ללאו אחד (מנחת חינוך מצוה קלה אות א)

²⁵ רמב"ם שם פרק ט הלכה יז יח

²⁶ והעשרה עשרונים של מצה עושה מהן שלשים חלות שוות, עשר חלות מכל מין, עשר חלות מאפה תנור, ועשר חלות ריקים, ועשר חלות מורבכת

²⁷ הר המוריה ובוזה מיושב תמיהת הלח"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

האפיה מפני השאור שפעמים יהיה עבה וקשה ופעמים רכה, אין משגיחין אלא על מדרתה עתה, והרי הוא מודד עשרון עשרון שלמים.

וכן שתי הלחם שהן מן החדש ובאות המין, כיצד עושה²⁸ מביא שאור ממקום אחר ונותנו לתוך העשרון, וממלא העשרון סולת ומחמצו באותו השאור.

²⁸ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ח הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

